

Klank als toegang tot het eeuwige?

Psalm 150
Laatdienst 1 februari 2015

Voorganger: Gonny Loman
Gast: Kees Huges, muziektherapeut
Jaarthema: Klankbeeld van het Eeuwige

Psalm 150, de laatste psalm in het boek van de psalmen, het slotakkoord.

Eigenlijk voegt psalm 150 niets anders toe dan een uitroep teken.
Maar wel een indrukwekkend uitroep teken!
Het is de moeite waard daar eens goed naar te kijken of te luisteren
want het schalt van de muziek, heel Psalm 150 door, als een klankschaal.
En allerlei instrumenten blazen, tokkelen, en schallen hun toontje mee...

Gezegend Gij... God lof... Halleluja... daar begint en eindigt de psalm mee.
en dan in de oude Statenvertaling steeds opnieuw, looft Hem...
een klaterende lofzang, het klinkt maar door... God lof... Gezegend Gij...
en degene die die lof verdient is de God van Mozes, die van het braambos,
met een naam als een belofte: 'ik zal er zijn' in de hoogte, in de diepten.

Van alle instrumenten die aan bod komen wordt de sjofar als eerste genoemd.
Dat instrument maakt niet zozeer muziek, maar geeft een signaal,
de sjofar klinkt op Rosj Hasjana, de dag van het gericht, joods nieuwjaar.
Als de sjofar klinkt is dat een oproep om opnieuw te beginnen,
om tot inkeer te komen.
De sjofar werd geblazen door de priesters, daarna volgen de harp en de luit, begeleidingsinstrumenten van de liturgie, toevertrouwd aan de zangers.

Je zou je kunnen voorstellen dat op de rij af,
telkens als in psalm 150 een instrument ter sprake kwam,
het instrument in kwestie zich liet horen zodat, als in de Bolero van Ravel,
het geluid steeds voller en krachtiger werd.
De sjofar gaf het begin aan, harp en luit namen het over en dan begon de dans.
Want gedanst werd er, al wil de Statenvertaling daar niet van weten,
maar het staat er wel degelijk:
Looft hem met tamboerijn en reidans...
Dat rook voor de vaders van Dort vast te veel naar kermis,
en wat nog erger is, reidans en tamboerijn, ze introduceren vrouwen in de liturgie...
We komen hier in het bereik van handtrommels en castagnettes,
het begint te wervelen met zwierende rokken en stampende voeten.
We zijn al lang buiten het exclusieve domein van priesters en levieten,
de liturgie danst de kerk uit.
Het klatert en zingt, het brons, het koper, de cymbalen...
het dreunt en jubelt... het klinkt en klaarent,
maar alles komt samen op grote hoogte in de bijdrage van de menselijke stem:
alles wat adem heeft zingt Gods lof... Gezegend Gij...

Alle adem, straat er, alle adem. Bij deze woorden herhalen de rabbijnen het verhaal van de menschepping (Genesis) waar te lezen staat dat aardewezen Adam
Gods adem ingeblazen heeft gekregen.
Op die adem daarop berust de menselijke stem.
En al kan het getierelier van zangvogels, het geblaas van schapen, gebrul van leeuwen,
zelfs het miauwen van katten en het schorre geblaf van een hond
met enige fantasie als lofzang worden verstaan.
De rabbijnen houden het erop dat de psalmen besluiten met een oproep aan de mensen
om God te loven met de menselijke stem:
met alle adem, Gods adem: halleluja... God lof... gezegend Gij...
Psalm 150 als uitroep teken!

Kees vertelde over de werking en heiling van klanken
en de klanken omringenden het gedicht en de psalm.
De klanken drongen diep door, in mijn hoofd maar ook tot in mijn buik, tot in mij ziel?
De klanken versterkten de woorden, verklankten de hoop, het geloof.
Verbinding maken met mijn ziel, met wat me roert en inspireert.
Dat is moeilijk onder woorden te brengen, vaak te intiem ook.
Mijn leven verbinden met God is lang niet altijd gemakkelijk, ook bidden niet.
Psalm 150 leert me dat het ook vrolijk kan, dansend en zingend.
Dat wil ik vasthouden... laten klinken.

En dat klinkt het bevrijdend, alle instrumenten tot en met mijn stem zingen Gods lof.
En niet alleen in een kerk, maar over heel de aarde, de liturgie danst de kerk uit.
En daar gaat het naar mijn mening ook om, dat ik Gods lof bezing in het gewone leven van alledag,
door te leven, door het woord om te zetten in daden, het doen van recht en gerechtigheid...
klanken, liederen, muziek, ze sporen me aan.
zo moge het zijn.

Amen

Alkmaar 1 februari 2015
Gonny Loman (kath. theoloog)

LAATDIENSTEN KAPELKERK ALKMAAR

Eerste zondag van de maand - 12:00 uur - Laat 80